

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ υπ' αριθ. 526/2008
ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Ε' ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Συνεδρίαση της 24-11-2008

- Πρόεδρος :** Νικόλαος Μαυρίκας, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.
- Μέλη:** Ιωάννης Διονυσόπουλος, Ιωάννα Καραγιαννοπούλου,
Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος, Βασιλική Πανταζή,
Νομικοί Σύμβουλοι.
- Εισηγητής :** Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ., γνώμη
άνευ ψήφου.
- Αριθμ. Ερωτήμ.:** Με αρ. πρωτ. ΑΠ 40123/25-9-2008 έγγραφο του
Υπουργείου Εσωτερικών – Τμήματος Προσωπικού
Ο.Τ.Α.
- Περίληψη Ερωτήμ.:** Αν συνταξιούχος στρατιωτικός, ο οποίος προσλήφθηκε
σε θέση επιστημονικού συνεργάτη Δήμου κατ' άρθρο
163 του Ν. 3584/2007, έχει την ιδιότητα εξωτερικού
συμβούλου του δημόσιου τομέα.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους γνωμοδότησε ομόφωνα ως εξής :

Ι.α. Το άρθρο 103 παρ. 2 και 3 του ισχύοντος Συντάγματος ορίζει τα εξής :

«2. Κανένας δεν μπορεί να διοριστεί υπάλληλος σε οργανική θέση που δεν είναι νομοθετημένη. Εξαιρέσεις μπορεί να προβλέπονται από ειδικό νόμο για να καλυφθούν απρόβλεπτες και επείγουσες ανάγκες με προσωπικό που προσλαμβάνεται για ορισμένη χρονική περίοδο με σχέση ιδιωτικού δικαίου.

3. Οργανικές θέσεις ειδικού επιστημονικού και τεχνικού ή βοηθητικού προσωπικού μπορούν να πληρούνται με προσωπικό που προσλαμβάνεται με σχέση ιδιωτικού δικαίου. Νόμος ορίζει τους όρους για την πρόσληψη, καθώς και τις ειδικότερες εγγυήσεις, τις οποίες έχει το προσωπικό που προσλαμβάνεται».

β. Το άρθρο 1 παρ. 6 εδ. β' του Ν. 1256/1982 «Πολυθεσία, όριο απολαυών κλπ» (Φ.Ε.Κ. 65 –Α') προβλέπει τα εξής :

«6. Η αληθινή έννοια της παρ. 1 του άρθρου 9 του νόμου 1232/1982 για την «επιαναφορά σε ισχύ, τροποποίηση και συμπλήρωση των διατάξεων του Ν.Δ. 4352/1964 και άλλες διατάξεις» είναι ότι στο δημόσιο τομέα περιλαμβάνονται όλοι οι κρατικοί φορείς ανεξάρτητα από το καθεστώς δημοσίου ή ιδιωτικού ή μικτού δικαίου που τους διέπει ήτοι :

α)

β) οι Κρατικοί ή Δημόσιοι Οργανισμοί σα κρατικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου».

γ. Το άρθρο 19 παρ. 5 του Ν. 1586/1986 «Βαθμολογική διάρθρωση θέσεων Δημοσίου κ.λ.π.» (Φ.Ε.Κ. 37-Α') ορίζει τα επόμενα :

«Η αληθινή έννοια της περίπτωσης β' της παραγράφου 6 του άρθρου 1 του Ν. 1256/1982 είναι ότι σ' αυτή περιλαμβάνονται και οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης».

δ. Το άρθρο 163 του Ν. 3584/2007 «Κύρωση του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (Φ.Ε.Κ. 143–Α') ορίζει τα ακόλουθα :

«Ειδικοί Σύμβουλοι – Επιστημονικοί Συνεργάτες – Ειδικοί Συνεργάτες των Ο.Τ.Α.

1. Συνιστώνται στους Δήμους ισάριθμες με τους Αντιδημάρχους θέσεις Ειδικών Συμβούλων ή Ειδικών Συνεργατών ή Επιστημονικών Συνεργατών. Με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας Συνδέσμου Δήμων, Δήμων και Κοινοτήτων ή Κοινοτήτων, με συναλικό πληθυσμό των μελών του πάνω από εκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000) κατοίκους, μπορεί να συνιστάται μία θέση Ειδικού Συνεργάτη. Οι ανωτέρω προσλαμβάνονται με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, η διάρκεια της οποίας δεν μπορεί να υπερβεί τη θητεία της δημοτικής περιόδου εντός της οποίας προσλήφθηκαν, και διέπονται αποκλειστικά από τις διατάξεις των επόμενων παραγράφων,

2. Οι Ειδικοί Σύμβουλοι, οι Ειδικοί Συνεργάτες και οι Επιστημονικοί Συνεργάτες δεν παρεμβάλλονται στην οργανωτική και βαθμολογική κλίμακα, ούτε οι θέσεις τους έχουν αντιστοιχία με τις θέσεις της κλίμακας αυτής. Υπόκεινται απευθείας στην ιεραρχική εξάρτηση του οικείου Δημάρχου ή του Προέδρου του Συνδέσμου, για την επικουρία του οποίου έχουν προσληφθεί, και είναι ανεξάρτητοι από το Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό ιδιωτικού δικαίου, που προσλαμβάνεται σε οργανικές θέσεις για την εξυπηρέτηση διαρκών αναγκών.

3. Για την πλήρωση των θέσεων της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού απαιτούνται:

α. τα γενικά προσόντα διορισμού που προβλέπονται για τους υπαλλήλους του πρώτου μέρους του παρόντος,

β. πτυχίο ή δίπλωμα Πανεπιστημίου ή Τ.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ισότιμο πτυχίο ή δίπλωμα της αλλοδαπής,

γ. ειδίκευση σε επιστημονικό ή επαγγελματικό τομέα αρμοδιοτήτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που αποδεικνύεται με αξιόλογη επιστημονική ενασχόληση (δημοσιεύσεις, συμμετοχή σε συνέδρια, ομάδες εργασίας κ.λπ.) ή αξιόλογη επαγγελματική απασχόληση ή επαρκείς γνώσεις και σημαντική εμπειρία, ανάλογη με τα αντικείμενα απασχόλησης. Επίσης, η ειδίκευση αυτή μπορεί να αποδεικνύεται και από την ιδιότητα των προσλαμβανομένων ως επαγγελματιών ειδικής εμπειρίας.

Ειδικά για τους Επιστημονικούς Συνεργάτες, απαιτούνται επιπλέον και διδακτορικό δίπλωμα ή τίτλος μεταπτυχιακών σπουδών Ανώτατης Σχολής της ημεδαπής ή αλλοδαπής ή αξιόλογες ειδικές μελέτες, σχετιζόμενα με το αντικείμενο της απασχόλησης τους.

4. Η πλήρωση των θέσεων Ειδικών Συμβούλων, Ειδικών Συνεργατών και Επιστημονικών Συνεργατών, που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του άρθρου αυτού, ενεργείται, ύστερα από δημόσια γνωστοποίηση δια του Τύπου, με απόφαση του Δημάρχου ή του Προέδρου του Συνδέσμου, ο οποίος και προσλαμβάνει τα πρόσωπα που είναι, κατά την κρίση του, κατάλληλα. Η απόφαση αυτή, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζει τις δραστηριότητες και τα ειδικότερα καθήκοντα με τα οποία θα απασχοληθεί ο προσλαμβανόμενος.

Η πρόσληψη ολοκληρώνεται με την υπογραφή από τον προσλαμβανόμενο ειδικής συμβάσεως εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, από την οποία και συνάπτεται η εργασιακή σχέση με το Δήμο ή το Σύνδεσμο και αρχίζει η υποχρέωση του προσλαμβανόμενου για παροχή υπηρεσιών.

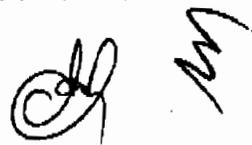
5. Η πλήρωση των θέσεων Ειδικών Συμβούλων, Ειδικών Συνεργατών ή Επιστημονικών Συνεργατών μπορεί να γίνει και με απόσπαση από θέση του δημόσιου τομέα, όπως αυτός εκάστοτε ισχύει. Επίσης μπορεί να γίνει και με απόσπαση από Ν.Α.. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 64 του ν.1416/1984 (ΦΕΚ 18 Α').

Οι αποσπώμενοι κατά το χρόνο της απόσπασης τους εξακολουθούν να υπάγονται στους φορείς ασφάλισης όπου είναι ασφαλισμένοι.

6. Οι Ειδικοί Σύμβουλοι, οι Ειδικοί Συνεργάτες και οι Επιστημονικοί Συνεργάτες δεν ασκούν αποφασιστικές αρμοδιότητες οποιασδήποτε μορφής.

Παρέχουν συμβουλές και διατυπώνουν εξειδικευμένες γνώμες, γραπτά ή προφορικά, για το συγκεκριμένο τομέα δραστηριοτήτων του Δήμου ή του Συνδέσμου, τον οποίο έχουν ορισθεί να εξυπηρετήσουν. Το συμβουλευτικό τους έργο απευθύνεται προς τον Δήμαρχο, το Δημοτικό Συμβούλιο και τη Δημαρχιακή Επιτροπή ή προς τον Πρόεδρο του Συνδέσμου, το Διοικητικό Συμβούλιο και την Εκτελεστική Επιτροπή, ανάλογα με τις αρμοδιότητες τους.

Ειδικά οι Επιστημονικοί Συνεργάτες παρέχουν υπηρεσίες, μέσα στον κύκλο των γνώσεων τους, σε εξειδικευμένα επιστημονικά και τεχνικά θέματα, που μπορεί να αναφέρονται στη διενέργεια ερευνών, εκπόνηση μελετών, σύνταξη εκθέσεων, υποβολή προτάσεων ή εισηγήσεων, επεξεργασία και παρουσίαση στοιχείων απαραίτητων για την πραγμάτωση των σκοπών του Δήμου ή του Συνδέσμου, παροχή επιστημονικής ή τεχνολογικής βοήθειας σε

ειδικά θέματα που απασχολούν τις οργανωτικές μονάδες του Δήμου, συστηματική παρακολούθηση της επιστήμης και τεχνολογίας στον τομέα της δραστηριότητάς τους, τήρηση αρχείου ελληνικών και ξένων βιβλιογραφικών δεδομένων, ή σε κάθε άλλη εργασία που τους ανατίθεται από τον οικείο Δήμαρχο ή τον Πρόεδρο του Συνδέσμου.

7. Το έργο των Ειδικών Συμβούλων, των Ειδικών Συνεργατών και των Επιστημονικών Συνεργατών δεν είναι ασυμβίβαστο με την ιδιότητα του Δικηγόρου, αλλά αναστέλλει την άσκηση του δικηγορικού λειτουργήματος. Για όσους έχουν την ιδιότητα του ελεύθερου επαγγελματία, η άσκηση του ελεύθερου επαγγέλματος τους είναι ασυμβίβαστη με την άσκηση των καθηκόντων του Ειδικού Συμβούλου, του Ειδικού Συνεργάτη και του Επιστημονικού Συνεργάτη. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας μπορεί να εισαχθούν εξαιρέσεις στην εφαρμογή αυτής της παραγράφου, μόνο όταν πρόκειται για πρόσληψη Ειδικού ή Επιστημονικού Συνεργάτη. Στην περίπτωση αυτή έχει ανάλογη εφαρμογή η παρ. 3 περ. α' του άρθρου 29 του ν. 3463/2006 (ΦΕΚ 114 Α).

8. Οι αποδοχές των Ειδικών Συμβούλων, των Ειδικών Συνεργατών και των Επιστημονικών Συνεργατών, τα κατ' αποκοπήν έξοδα κίνησης αυτών, καθώς και η αποζημίωση για υπερωριακή απασχόληση καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών, ύστερα από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., η οποία παρέχεται εντός μηνός αφότου ζητηθεί.

9. Η σύμβαση εργασίας των Ειδικών Συμβούλων, των Επιστημονικών Συνεργατών και των Ειδικών Συνεργατών λύεται με το θάνατο, την έκπτωση, την παραίτηση και την καταγγελία της, ή την πάροδο είκοσι (20) ημερών από την αποχώρηση του Δημάρχου ή του Προέδρου του Συνδέσμου, εφόσον οι αντικαταστάτες τους δεν εκδηλώσουν με πράξη τους τη συγκατάθεση τους για τη διατήρησή τους.

Η απόλυση λόγω καταγγελίας της σύμβασης εργασίας ή η αποδοχή της παραίτησης ενεργείται με απόφαση του Δημάρχου ή του Προέδρου του Συνδέσμου, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η απόφαση κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από τη δημοσίευσή της.

Η λύση της εργασιακής σύμβασης επέρχεται με την κοινοποίηση στον ενδιαφερόμενο της κατά τα ανωτέρω αποφάσεως ή με την παρέλευση άπρακτης της 20ήμερης προθεσμίας, γίνεται δε αζημίως για τον οικείο φορέα.

Στην περίπτωση της έκπτωσης του Συμβούλου ή Συνεργάτη ή της αποχώρησης του Δημάρχου ή του Προέδρου του Συνδέσμου, η λύση της εργασιακής σχέσης επέρχεται αυτοδικαίως και αζημίως για το φορέα, η δε σχετική πράξη έχει διαπιστωτικό χαρακτήρα».

II. Από το συνδυασμό και την ερμηνεία των ανωτέρω διατάξεων προκύπτουν τα εξής :

α.ι. Για το διορισμό του επί συμβάσει ιδιωτικού δικαίου ειδικού επιστημονικού προσωπικού της Δημοσίας Διοικήσεως, άρα και των επιστημονικών συνεργατών των Δήμων κατά το άρθρο 163 του Ν. 3584/2007, απαιτείται από το Σύνταγμα (άρθρο 103 παρ. 2 εδ. α', 3), όπως και για τους λοιπούς υπαλλήλους, η προηγούμενη σύσταση των αντιστοιχών οργανικών θέσεων. Ζήτημα εφαρμογής της εξαιρετικής διατάξεως του άρθρου 103 παρ. 2 εδ. β' του Συντάγματος δεν τίθεται, εφ' όσον εν προκειμένω δεν πρόκειται για την κάλυψη απροβλέπτων και επειγουσών αναγκών. Η κατά τ' ανωτέρω αναγκαιότητα της προηγούμενης συστάσεως των οργανικών θέσεων των επιστημονικών συνεργατών των Δήμων και της εν συνεχεία πληρώσεως αυτών δεν δύναται, κατ' αρχήν, ν' αποτελέσει κριτήριο για το χαρακτηρισμό των επιστημονικών συνεργατών ως εντασσομένων και δρώντων εντός της εσωτερικής δομής και ιεραρχίας του προσωπικού των Δήμων, δεδομένου ότι και υπό την αντίθετη εκδοχή για την πρόσληψή τους από τους Δήμους και τη νόμιμη παροχή υπηρεσιών σε αυτούς είναι ομοίως αναγκαία από το Σύνταγμα η προηγούμενη σύσταση των αντιστοιχών οργανικών θέσεων.

II. Ομοίως από τον ορισμό του Συντάγματος, ότι δύναται ο κοινός νομοθέτης να ορίζει τις εκάστοτε εγγυήσεις τις οποίες οφείλει να παρέχει το προσλαμβανόμενο ειδικό επιστημονικό προσωπικό, άρα και οι επιστημονικοί συνεργάτες των Δήμων κατά το άρθρο 163 του Ν. 3584/2007, προκύπτει, ότι ο ορισμός από την παρ. 3 εδ. α' του ανωτέρω άρθρου ως αναγκαίων προσόντων διορισμού των επιστημονικών συνεργατών των Δήμων πλην άλλων και των γενικών προσόντων διορισμού του μόνιμου προσωπικού των Δήμων δεν δύναται επίσης ν' αποτελέσει κριτήριο για το χαρακτηρισμό των

επιστημονικών συνεργατών ως εντασσομένων και δρώντων εντός της εσωτερικής δομής και ιεραρχίας του προσωπικού των Δήμων, δεδομένου ότι τα προσόντα αυτά επιτρεπτικώς κατά το Σύνταγμα δύναται ν' απαιτούνται αυτοτελώς και για τους εξωτερικούς επιστημονικούς συνεργάτες των Δήμων.

iii. Ακόμα, ούτε η διάταξη της παρ. 5 του άρθρου 163 του Ν. 3584/2007 για τη δυνατότητα καλύψεως των θέσεων των επιστημονικών συνεργατών των Δήμων με αποσπάσεις υπαλλήλων του δημόσιου τομέα ή των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων δύναται να οδηγήσει σε συμπέρασμα για την ένταξη των επιστημονικών συνεργατών στο εσωτερικό υπαλληλικό προσωπικό των Δήμων, δεδομένου ότι κατά την πρόβλεψη του άρθρου 64 παρ. 2 του Ν. 1416/1984, στην οποία ρητώς το ανωτέρω άρθρο 136 παρ. 5 του Ν. 3584/2007 παραπέμπει, ο χρόνος υπηρεσίας των αποσπασμένων ως άνω υπαλλήλων του δημόσιου τομέα ή των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων λογίζεται για όλες τις συνέπειες ως χρόνος υπηρεσίας τους στις οργανικές τους θέσεις και όχι στις θέσεις των επιστημονικών συνεργατών των Δήμων.

β. Από τις διατάξεις του άρθρου 163 του Ν. 3584/2007 ευθέως προκύπτει, ότι οι επιστημονικοί συνεργάτες των Δήμων, σε αντίθεση με τα κρατούντα για το προσωπικό το οποίο εντάσσεται και δρα εντός της εσωτερικής υπαλληλικής δομής των Δήμων, προσλαμβάνονται με αιτιολογημένη απόφαση κατά την κρίση του Δημάρχου (παρ. 4), δεν παρεμβάλλονται στην οργανωτική και βαθμολογική κλίμακα του προσωπικού των Δήμων, ούτε και οι θέσεις τους έχουν αντιστοιχία με τις θέσεις της κλίμακας αυτής, υπόκεινται δε απ' ευθείας στην ιεραρχική εξάρτηση του οικείου Δημάρχου, για την επικουρία του οποίου έχουν προσληφθεί και είναι ανεξάρτητοι από το ειδικό επιστημονικό προσωπικό ιδιωτικού δικαίου, το οποίο προσλαμβάνεται σε οργανικές θέσεις για την εξυπηρέτηση διαρκών αναγκών (παρ. 2). Περαιτέρω, δεν έχουν αποφασιστικές αρμοδιότητες, αλλά παρέχουν απλές συμβουλές και διατυπώνουν εξειδικευμένες γνώμες (παρ. 6), αμοιβονται με ειδική γι' αυτούς κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομίας και Οικονομικών (παρ. 8), η διάρκεια των συμβάσεών τους συναρτάται με τη θητεία του Δημάρχου και η λύση της εργασιακής τους σχέσεως επέρχεται αζημίως για το Δήμο (παρ. 9).

Από τους ανωτέρω ορισμούς του άρθρου 163 του Ν. 3584/2007 και ιδίως από την παρ. 2 αυτού προκύπτει, ότι οι επιστημονικοί συνεργάτες των

Δήμων διέπονται από ειδικές περί αυτών διατάξεις, δεν εντάσσονται και δρουν ανεξάρτητα από το εσωτερικό υπαλληλικό προσωπικό των Δήμων και ως εκ τούτου η ιδιότητά τους προσιδιάζει με την ιδιότητα των εξωτερικών συμβούλων του δημοσίου τομέα. Η σύσταση και πλήρωση των οργανικών τους θέσεων, η κατοχή εκ μέρους τους των γενικών προσόντων διορισμού του μονίμου προσωπικού των Δήμων και η δυνατότητα καλύψεως των θέσεών τους με αποσπάσεις προσωπικού του δημόσιου τομέα δεν αναιρούν την ιδιότητά τους αυτή, με βάση όσα ήδη εξετέθησαν ανωτέρω υπό στοιχ. **IIα'**.

Με την ανωτέρω γνώμη, τέλος, συμφωνεί και η 22^η Διεύθυνση Μισθολογίου του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους με το με αρ. πρωτ. 2/28572/0022/18-4-2008 έγγραφό της.

III. Κατά συνέπεια, στο τεθέν ερώτημα προσήκει καταφατική απάντηση, όπως ανωτέρω υπό στοιχεία **IIα, β** εκτίθεται.

Θεωρήθηκε

Αθήνα, 27/11/2008

Ο Πρόεδρος

Νικόλαος Μαυρίκας
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Ο Εισηγητής

Ανδρέας Ανδρουλιδάκης
Πάρεδρος ΝΣΚ